

Oude fruitrassen uit Groningen

Inleiding

Over oude fruitrassen gesproken, hoe kom ik daar zo bij? Vanaf het begin dat ik in het Bestuur van de NPV zit, pluis ik iedere woensdag in de NPV-Fruithof bibliotheek oude jaargangen van de Fruitteelt na, lees de interessante artikelen en noteer deze.

Ik was tot jaargang 1996 gekomen, toen mijn computer en alle back-upsystemen werden getroffen door het Lockyvirus, een virus dat alle bestanden afsluit. Dan is het de bedoeling dat je een flinke som geld betaalt en dan krijg je soms iets terug. Alle adviezen gingen in de richting van niet betalen, net als bij een kidnapping. Als je niet betaalt zit je soms tien jaar of langer gevangen of je ziet je moeder nooit weer. Ik heb de kidnappers niet betaald en dus was alles weg. De bestanden staan op een USB-stick, maar tot nu toe durft niemand die in zijn computer te steken. Ik had het beter kunnen betalen, want de ellende die het veroorzaakt heeft, neemt werkelijk bijbelse proporties aan.

Interessante verhalen uit Fruitteelt zal ik navertellen. De eerste jaargang van het blad van de toenmalige Nederlandse Pomologische Vereniging in de bibliotheek is van 1911. Op pagina 18 staat een artikel Mededelingen aangaande de toestand der fruitteelt in Groningen door W. Krabbe, beampte der NPV.

De toestand der fruitteelt in Groningen

Het voornaamste fruitteeltgebied in de provincie Groningen zou men in drie delen kunnen verdelen: het Oldambt, het Hoogeland (Fivelingo) en de Veenkoloniën. Dan volgt een uitvoerig verhaal over de grondsoort, het te diep planten, foute snoei, verkeerd plukken en slechte verpakkingen, het achterwege laten van bemesting. Er wordt nog weinig met Bouilli Bordelaise, dat wil



Bloeméezoet, ook wel Zoete Herfstbloemée of Kandy Zoete.

zeggen Bordeauxse pap. Hieronder volgt een korte toelichting voor de jeugd.

Bordeauxse pap werd door P.M.A. Millardet uitgevonden in 1885. Bordeauxse pap werd toegepast als fungicide. Het mengsel wordt bereid door het neutraliseren van 2 delen koper(II) sulfaat met 1 deel gebluste kalk in 100 delen water. De toepassingen van het mengsel in de landbouwsector zijn in de jaren 80 van de negentiende eeuw uitgevonden door de chemicus Ulysse Gayon en de botanicus Pierre Marie Alexis Millardet. Daarnaast werd het mengsel ook gebruikt om fosforbranden te blussen. Het vaste mengsel (waar dan toch nog wel wat water in zit) bevat ongeveer 20 massa % koper (bron: Wikipedia).

Maar dan maakt mijn pomologenhartje een sprongetje. Er staat:

“Van de hier aanwezige appelsoorten noem ik (de heer Krabbe, TK) Grieze kraai, Striepel, Pootschevel, Schietzoere, Harde roode, Droef-aartje, Rozekroontjes, Veeger Zoete of Winschoter Glorie, Kandy zoete en enkele andere zoete variëteiten.

Zoete soorten ziet men hier in het algemeen veel te veel, het is opmerkelijk dat die bomen hier zo goed groeien.

Gewoonlijk worden ze gedroogd en worden ze genuttigd door de arbeiders die in de oogsttijd bij de landbouwer in dienst zijn.

Van de perensoorten kunnen Steenpeer of Mandjespeer, Juttepeer en Harmkespeer genoemd worden. De oudere soorten bezitten weliswaar goede eigenschappen, maar hebben geen marktwaarde.”

Daarna volgen verouderde verhandelingen over carboleum en kwekers. Er wordt een lijst met op dat moment geschikt geachte, bekende soorten genoemd. Maar dan volgt er weer een raadselachtige zin:

“Steenperen zullen steeds met voordeel voor de conservenfabriek verbouwd kunnen worden.” Wat maakten ze er dan van?

Van het Hoogeland noemt Krabbe helaas geen rassen en evenmin van de Veenkoloniën.

Oude appels in Groningen en Drenthe

Nog aanwezig zijn:

Anna Boelens, Boerma-appel (Boerma's Unicum), Drentse Bellefleur, Drentse Paradijs, Drentse Stekappel. Groninger Kroon, Groninger Pippeling (Holwierde), Honingzoetje, Jan Menks, Judine, Noorderkroon, Oranje Reinette, Reinette van Ekenstein (Appingedam), Rode Pippeling, Smeerlingreinette, Swaanappel, Valkappel (Loppersum), Veendammer Glorie, Volders, Willem III, Woudbloemreinette, Winschoter Glorie, Zoete Domien, Zoete Kroon, Zoete Pippeling, Zoete Roemeling, Zoete Veger.

Onbekend/verdwenen zijn:

Boel Zoete, Droefaartje, Geert Veenhuizen, Harde Rode, Kuipers Eersteling, Mijnheer van Dijksterhuis, Mandappel, Noordhoffs zoete, Pootschijveling, Reinette van Middestum, Rozekroontje, Schietzoere, Harde roode, Soete van Schepper, Smerige Venen.

Vragen van de auteur

De volgende vragen staan open. Wie heeft er gegevens of afbeeldingen



Zoete Ermgaard
of Grieze Kraai.

van de genoemde onbekende/verdwenen rassen en wie kent ze of weet ze nog ergens te staan? In de lijst Lokale appels van Nederlandse herkomst van Jan Veel staan enkele rassen al als verloren genoemd. Graag een reactie op dit artikel of een aanvulling.

Tammo Katuin

Toelichting van de redactie op de hierboven aangehaalde tekst van W. Krabbe:

Grieze Kraai is Zoete Ermgaard Kandy Zoet, meestal wordt Bloemeezoet (of Zoete Herfstbloemée) bedoeld.

Striepel is Striepeling (diverse variëteiten)

Steenpeer en Mandjespeer zijn synoniemen van de Kleipeer of ook wel Winterjan

Harmkespeer is in Noord-Nederland beter bekend als Harm Harkespeer of Pondspeer (een noordelijke variëteit)

Wij wensen u fijne feestdagen en



alle goeds in het nieuwe jaar!

Besturen Fruithof en NPV en redactie Pomospot